

ОБЛІКОВЕ ВІДОБРАЖЕННЯ РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ ПРИ ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

О. А. Кушніренко, аспірант*

Розглянуто особливості обліку ПДВ на основі дослідження його нормативно-правового регулювання. З'ясовано, що результати відображення ПДВ у різних підсистемах обліку характеризуються розбіжностями, а порядок бухгалтерського обліку операцій на субрахунку 641 (ПДВ) не має впливу на показники декларації з ПДВ. Наведено причини таких розбіжностей та відсутності взаємовпливу й взаємоузгодженості. Висловлено пропозиції, що дають змогу своєчасно виявляти розбіжності в обліку ПДВ при формуванні фінансової звітності і досягти зіставних результатів у відображенні ПДВ за різними нормами регламентації.

Податковий кодекс України, функціонування ПДВ, бухгалтерський облік, облік оподаткування, механізм справляння ПДВ, податкова накладна, податкова декларація, звітність.

Наразі порядок розрахунків з податку на додану вартість (далі – ПДВ) регулюється на підставі розділу V «Податок на додану вартість» Податкового кодексу України (далі – ПКУ) від 02.10.2010 року [5]. Облік цих розрахунків у вітчизняній практиці має певні особливості, що обумовлені чинним законодавством. Так, ПДВ в Україні вважається одним з основних наповнювачів бюджету нашої держави. Це зумовлено тим, що він є податком на споживання і кінцевий споживач виступає платником цього податку. Тому однією з найважливіших та найсуттєвіших переваг ПДВ є висока фіскальна ефективність [9, с. 69]. Хоча, ПДВ – це дохідноформуюче джерело бюджету. Він є одним із домінуючих податків, яким маніпулює тіньовий сектор через недосконалість його механізму та розбіжності в регламентації двох підсистем обліку, власне бухгалтерського обліку, що регламентований національними П(С)БО та обліку для потреб оподаткування згідно з ПКУ. Тому, як стверджує Л. Д. Тулуш, із позицій адміністрування, ПДВ є найбільш проблемним і складним з усіх податків країни, зважаючи на складнощі з документальним оформленням операцій, їх реєстрацією та системою звітності [9, с. 67]. У зв'язку із вищезазначеним, враховуючи, що в ПКУ обрано бухгалтерські дані як основу податкових розрахунків, постає необхідність у пошуку нових шляхів узгодження результатів обчислення ПДВ за різними нормами регламентації та вдосконалення відображення в обліку й звітності розглядуваної податкової форми.

* Науковий керівник – доктор економічних наук, професор **Г. Г. Кірейцев**

доктор економічних наук, професор В. К. Савчук

© О. А. Кушніренко, 2014

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість досліджень з питань оподаткування ПДВ стосуються механізму його дії, ролі в наповненні бюджету, уникнення незаконного відшкодування цього податку з бюджету. Проте питання облікового забезпечення залишаються маловивченими через часті зміни податкового законодавства. Проблемам податкової політики в аграрному секторі економіки, зокрема оподаткуванню ПДВ, присвятили свої праці М. Я. Дем'яненко, М. Г. Проданчук, Л. Д. Тулуш, О. Т. Прокопчук [9]. Нормативно-правове підґрунтя зазначеної податкової форми досліджують П. А. Лайко, С. О. Осадчий, О. Я. Гордін та інші. Питаннями відображення в обліку ПДВ займаються О. І. Малишкін [2], Т. М. Семенко, Т. Є. Кучеренко, О. Г. Шайко та ін. Так, Т. Ф. Плахтій доводить необхідність управління заборгованістю перед бюджетом та наголошує на необхідності посилення ролі бухгалтерського обліку в розрахунках із бюджетом за ПДВ [8, с. 142].

Мета дослідження – визначити особливості обліку ПДВ за правилами бухгалтерського обліку і нормами податкового законодавства, проаналізувати недоліки інструктивних положень щодо методики відображення ПДВ в обліку та звітності, висловити пропозиції щодо взаємозв'язку та взаємоузгодженості інформаційних показників різних підсистем обліку даної податкової форми.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи методику обліку та звітності з ПДВ, необхідно зазначити, що, згідно з чинним законодавством України, в обліку та звітності з ПДВ вибрано найскладніший підхід щодо обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ. Він полягає в поєднанні системного бухгалтерського обліку та несистемного обліку податкових розрахунків відповідно до ПКУ шляхом визначення доходів одночасно двома способами (за першою з подій). При цьому організація обліку передбачає достовірне, повне та своєчасне відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з ПДВ. Підставою для відображення таких операцій на рахунках бухгалтерського обліку є дані первинного обліку (рахунки-фактури, акти приймання-передачі тощо). Проте в обліку, згідно з податковим законодавством, підставою для відображення вважається належним чином оформлена податкова накладна, яка також є розрахунковим і звітним документом та, відповідно до ст. 201 ПКУ, виконує функції податкового документа. Крім цього, податкова накладна для набрання чинності має відповідати всім вимогам, що зазначені в ст. 201 ПКУ, і стає основою для відображення податкових зобов'язань у Реєстрі виданих та отриманих податкових накладних [5].

Суми податкового кредиту з ПДВ при здійсненні розрахунків з поставачальниками, підрядниками та іншими кредиторами відображаються в таких документах: накладна, платіжно-розрахункові документи, податкова накладна, митна декларація тощо. Суми податкових зобов'язань із ПДВ при розрахунках із покупцями та замовниками виділяються в окрему графу – у тому числі, сума ПЗ із податку на додану вартість.

Потрібно враховувати, що Вищий господарський суд України листом від 23.11.2001р. № 01-8/1271 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про податки» [6] зазначив, що відсутність у податковій накладній хоча б одного з реквізитів позбавляє покупця права на включення до податкового кредиту витрат зі сплати податку на додану вартість на підставі такої накладної. При цьому суми ПДВ, нараховані (сплачені) у зв'язку з поставкою товарів (послуг), що зазначаються в податковій накладній, повинні відповідати сумі податкових зобов'язань продавця і мають бути включені до реєстру виданих та отриманих податкових накладних.

На підставі реєстру виданих та отриманих податкових накладних відбувається заповнення декларації з ПДВ. Проте норма п. 8 розділу III «Порядку заповнення і подання податкової звітності з ПДВ» (Наказ Міндоходів від 13.11.2013 р. № 678) [3] вимагає, щоб дані, наведені в податковій звітності, відповідали даним бухгалтерського обліку та податковим розрахункам. Тобто, мається на увазі відповідність показників Реєстру виданих та отриманих податкових накладних і проведення на рахунках бухгалтерського обліку (рахунок 641 (ПДВ), 643 «Податкове зобов'язання», 644 «Податковий кредит»). Однак на практиці не завжди можливо досягти такої відповідності.

Важко реалізувати на практиці й норму п. 16 Інструкції № 141 [1], яка передбачає, що для складання податкової накладної з податку на додану вартість використовуються дані субрахунку 641 «Розрахунки за податками», аналітичний рахунок «Розрахунки за податком на додану вартість». Зазначений нормативний документ передбачає також, що платники ПДВ запроваджують ведення аналітичного обліку з іншою потрібною деталізацією для забезпечення узагальнення інформації для складання податкової декларації з податку на додану вартість та оперативного контролю розрахунків за даною податковою формою. Некоректність та методична недоцільність цієї норми Інструкції № 141 є очевидною, оскільки виконати її практично неможливо з причини того, що декларація з ПДВ має складатися лише за нормами розділу V ПКУ, тобто даних податкових розрахунків. Підтвердження такого висновку є п. 201.14 та п. 201.15 ПКУ [5], де зазначено, що декларація заповнюється за результатами зведеного окремого обліку операцій з постачання та придбання товарів (робіт, послуг), які підлягають оподаткуванню. При цьому платник зобов'язаний вести реєстр виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді, копію якого надає до податкового органу.

Варто зазначити, що у правилах бухгалтерського обліку позиції аналітичного обліку ПДВ не наводяться. Їх обирає кожний платник самостійно у відповідності до його облікової політики. В одних підприємствах такими позиціями є окремі контрагенти, а в інших – кожен договір контрагента або група контрагентів з різними умовами оподаткування. У податкових розрахунках позицією аналітичного обліку виступає окрема операція поставки товарів (робіт, послуг) з окремим

контрагентом, що оформлена окремою податковою накладною. Останню, як відомо, фіксують у Єдиному реєстрі та Реєстрі виданих і отриманих податкових накладних. Таким чином, аналітичне групування операцій у різних підсистемах обліку може здійснюватися окремо та по-різному. Тому на сьогодні в Україні в обліку й звітності підприємства використовують переважно схему, яку, за дослідженнями О. І. Малишкіна, можна назвати паралельною (автономною) моделлю бухгалтерського обліку й податкових розрахунків із ПДВ, що зображено на рис. 1 [2, с. 34].

Суть такої моделі означає, що порядок бухгалтерського обліку на субрахунку 641 (ПДВ) не впливає на показники декларації з ПДВ. Остання, як було зазначено, формується за правилами розділу V ПКУ. Виходячи з наведеної схеми, стає зрозумілим факт самотійності інформації двох облікових підсистем у постачанні інформації бухгалтерського обліку до балансу (звіту про фінансовий стан) і звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід), а податкових розрахунків – до декларації з ПДВ та додатків до неї. Така самотійність забезпечується, з одного боку, окремими елементами обліку (документуванням), а з іншого – механізмом звіряння даних двох облікових підсистем (зображено пунктиром). Без такого звіряння зазначені підсистеми могли б претендувати на статус незалежних.

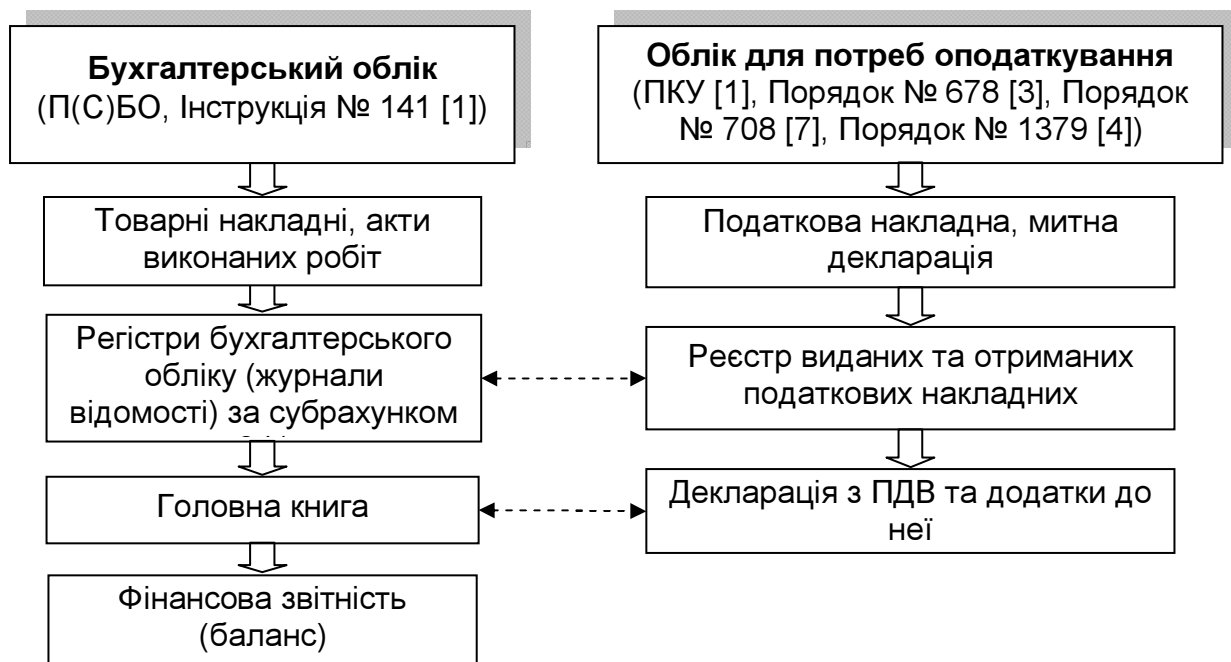

Рис. 1. Схема діючої в Україні моделі бухгалтерського обліку та обліку для потреб оподаткування ПДВ

Так, на рівні реєстрів обліку звіряння підлягають окремі позиції аналітичного обліку, які синхронно відображаються в обох підсистемах обліку, наприклад, сума відвантаження (постачання) товарів (окремо база ПДВ і сума податкового зобов'язання) по кожному покупцю. Зазначені позиції за умови правильного відображення мають збігатися. На рівні декларації з ПДВ можливе звіряння загальної суми нарахованого

податкового зобов'язання (розділ I) та податкового кредиту (розділ II) з місячними оборотами за субрахунком 641 (ПДВ) відповідно до кредиту та дебету. Зазначені позиції за умови правильного відображення в реєстрах також мають бути рівними.

При аналізі норм податкового регулювання відображення ПДВ і правил бухгалтерського обліку в методичному та інформаційному аспектах приходимо до висновку, що порядок бухгалтерського обліку операцій на субрахунку 641 (ПДВ) не має впливу на показники декларації з ПДВ, які формуються за правилами розділу V ПКУ. Показники декларації з ПДВ, як видно з рис. 1, формуються в такій послідовності: податкова накладна (митна декларація) → реєстр виданих і отриманих податкових накладних → Єдиний державний реєстр податкових накладних → декларація з ПДВ → додатки до декларації. Зазначені документи не застосовуються в системі бухгалтерського обліку, а відтак, не мають впливу щодо відображення операцій на бухгалтерських рахунках.

Із цього приводу, як вважає О. І. Малишкін, для раціоналізації практичної роботи, аналітичний фінансовий облік доцільно максимально спростити за рахунок скорочення його позицій або не відкривати їх взагалі. На думку дослідника, доцільно обмежитися лише фіксуванням у бухгалтерському реєстрі ПДВ (картка рахунку, журнал-ордер до субрахунку 641 (ПДВ)) підсумкових місячних даних податкових розрахунків, використовуючи тільки дані Реєстру виданих та отриманих податкових накладних щодо загальних сум податкового зобов'язання й податкового кредиту за місяць по підприємству або в розрізі підрозділів підприємства, за якими ведуть окремі реєстри податкових накладних. Малишкін О. І. пропонує для запису даних у кредитовий оборот субрахунку 641 (ПДВ), тобто податкові зобов'язання, використовувати підсумковий рядок розділу I Реєстру виданих та отриманих податкових накладних (за відповідними колонками).

Аналогічно для запису в дебетовий оборот субрахунку 641 (ПДВ), тобто податковий кредит – підсумковий рядок розділу II Реєстру податкових накладних (за відповідними колонками) [2, с. 34]. Такі рекомендації науковця, на наше переконання, призведуть до поділу облікової системи на безпосередньо податкову (тобто відновлення так званого податкового обліку) та бухгалтерську частину. Крім того, О. І. Малишкін практично ставить на перше і головне місце так званий податковий облік і фактично відкидає потребу в бухгалтерському обліку та надає йому другорядного значення. Із такою думкою неможливо погодитись, адже в ПКУ нормативно закріплено позицію бухгалтерського обліку як єдиної інформаційної бази.

Особливістю відображення операцій з ПДВ за податковим законодавством є й те, що не можна включати до податкового кредиту будь-які витрати, не підтверджені податковими накладними чи митними деклараціями. У бухгалтерському обліку такої заборони немає. Така ситуація призводить до часового розриву у відображенні суми

податкового кредиту з ПДВ у підсистемах обліку та загальної суми ПДВ до сплати, оскільки покупець може визнати суму податкового кредиту лише за наявності податкової накладної, яка може затримуватись у продавця або ж не надаватися останнім. У зв'язку з чим та з урахуванням вищевикладених методичних особливостей обліку ПДВ, у практичній діяльності підприємств зустрічаються випадки незбігу оборотів за дебетом субрахунку 641 (ПДВ) із даними розділу II Реєстру виданих та отриманих податкових накладних. Причинами цього можуть бути також: використання принципу першої події в податкових розрахунках; у податкових розрахунках можуть бути не відображені ті придбання, по яких відсутні належно оформлені податкові накладні постачальників. Однак, у бухгалтерському обліку такі операції знаходять своє відображення, оскільки вони, як правило, документально підтверджені належно оформленими товарними документами.

З іншого боку, суми податкових зобов'язань за даними розділу I Реєстру податкових накладних та кредитовий оборот по субрахунку 641 (ПДВ) також можуть не збігатися. На величину незбігів можуть впливати такі чинники: як і в першому випадку, дія правила першої події спричинює те, що момент відображення показників для цілей обліку податкових розрахунків не збігається з моментом визнання доходів і витрат у бухгалтерському обліку; невчасне проведення накладних, актів виконаних робіт, затримання сум зобов'язань із метою оптимізації податку тощо.

Крім того, згідно з наказом Міністерства фінансів України № 1379 від 01.11.2011 [4], у всіх податкових накладних має бути зазначений певний код з 01 по 14, що характеризує причину заповнення податкової накладної за специфічними ознаками. Такі операції відбуваються як у продавця, так і, в окремих випадках, у покупця. Якщо розглянути зазначені операції з точки зору бухгалтерського обліку доходів/витрат, то доцільно дослідити відображення або не відображення таких операцій на бухгалтерських рахунках (табл. 1).

Як видно з таблиці, половина специфічних операцій (7 з 14) податкових розрахунків, а це операції 01, 08, 09, 10, 12, 13 та 14 у бухгалтерському обліку не оформлюються, оскільки в цьому відсутня потреба. Зазначені операції не відображуються за дебетом відповідних рахунків доходів або витрат, а відтак, і в певних рядках Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). У результаті цього, виникає незбіг оборотів із ПДВ у податкових розрахунках та бухгалтерському обліку. Для отримання зіставних даних сальдо по декларації та субрахунку 641 (ПДВ), обороти слід скоригувати на різниці, які виникають за рахунок: суми сплаченого митному органу імпортного ПДВ у звітному періоді (дебет); суми сплаченого до бюджету позитивного значення попереднього звітного періоду (дебет); перенесення сум від'ємного сальдо на відшкодування з бюджету в наступних періодах (дебет); помилок логічного характеру – некоректних, невчасних тощо (дебет і кредит).

**1. Відображення сум податкового зобов'язання з ПДВ
за специфічними операціями платника податку
в податкових розрахунках та бухгалтерському обліку**

Код операції	Операції в податкових розрахунках (Інструкція № 1379 [4])	Відображення в бухгалтерському обліку (Інструкція № 141 [1])
01	Виписана на суму перевищення звичайної ціни над фактичною	Не відображується
02	Постачання неплатнику податку	Відображується за дебетом рахунків доходів як звичайна поставка
03	Натуральна виплата в рахунок оплати праці фізичним особам	Відображується за дебетом рахунків доходів як звичайна поставка
04	Постачання в межах балансу для невиробничого використання	Відображується за дебетом рахунків витрат (п. 1.3)
05	Ліквідація основних засобів за самостійним рішенням платника податку	Відображується за дебетом рахунків витрат (п. 1.3)
06	Переведення виробничих основних засобів до складу невиробничих	Відображується за дебетом рахунків основних засобів (п. 1.4)
07	Експортні постачання	Відображується за дебетом рахунків доходів як звичайна поставка (за ставкою 0 %)
08	Постачання для операцій, які не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість	Не відображується
09	Постачання для операцій, які звільнені від оподаткування податком на додану вартість	Не відображується
10	Визнання умовного постачання товарних залишків та/або необоротних активів, що перебувають в обліку платника податку на день анулювання його реєстрації як платника податку на додану вартість, щодо яких був нарахований податковий кредит у минулих або поточному податкових періодах при анулюванні реєстрації платника податку на додану вартість	Не відображується
11	Виписана за щоденними підсумками операцій	Відображується за дебетом рахунків доходів за підсумками місяця як звичайна поставка
12	Виписана на вартість безоплатно поставлених товарів/послуг, обчислену виходячи з рівня звичайних цін	Не відображується
13	Використання виробничих або невиробничих засобів, інших	Не відображується

	товарів/послуг не в господарській діяльності	
14	Виписана покупцем (отримувачем) послуг від нерезидента	Не відображується

Для досягнення зіставних результатів у відображенні ПДВ за різними нормами регламентації та своєчасного виявлення розбіжностей, пропонуємо вести окрему Зведену відомість порівняння інформаційних складових ПДВ. Суть зазначеної Відомості полягатиме в щомісячному виявленні відхилень у показниках оборотів за субрахунком 641 (ПДВ) та податкових розрахунків із ПДВ. У табл. 2 наводимо проект пропонованої форми «Зведена відомість порівняння інформаційних складових ПДВ».

2. Пропонована форма бланку «Зведена відомість порівняння інформаційних складових ПДВ»

№ з/п	Показники			По місяцях										
				січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад
1	Сальдо початкове	1.1	декларація, р. 24 або 25											
		1.2	субрахунок 641 (ПДВ)											
		1.3	відхилення, +/-											
2	Податкове зобов'язання	2.1	декларація, р. 9											
		2.2	субрахунок 641 (ПДВ)											
		2.3	відхилення, +/-											
3	Податковий кредит	3.1	декларація, р. 17											
		3.2	податковий кредит звичайний, р. 10											
		3.3	податковий кредит по імпортованих товарах, р. 12.1											
		3.4	разом податковий кредит, р. 17											
		3.5	субрахунок 641 (ПДВ)											
		3.6	відхилення, +/- (р. 3.4 – р. 3.5)											
4	Сальдо кінцеве	4.1	декларація, р. 24 або 25											
		4.2	субрахунок 641 (ПДВ)											
		4.3	відхилення (р. 4.1 – р. 4.2)											

Виявлені відхилення можна оформлювати бухгалтерськими довідками, що, у свою чергу, уможливить забезпечення зіставності даних облікових підсистем та посилить контроль з розрахунків зі сплати даного податку.

Уведення викладених пропозицій у практичну діяльність підприємств дасть змогу досягти формування податкової і фінансової звітності на основі єдиних інформаційних показників, в основу яких покладено дані бухгалтерського обліку. У зв'язку з такими пропозиціями, схема моделі взаємодії бухгалтерського обліку та обліку для потреб оподаткування ПДВ набуде вигляду (рис. 2):

Запропонований порядок взаємодії та взаємоузгодження інформаційних показників ПДВ, обчислених за нормами бухгалтерського обліку та податкового законодавства, на рівні підприємства необхідно закріпити в Наказі про облікову політику підприємства. При цьому документ «Зведена відомість порівняння інформаційних складових ПДВ», який можна пристосовувати до умов господарювання конкретного підприємства, наводити в додатку до Наказу. Ведення запропонованого документа посилить внутрішній контроль підприємства в частині розрахунків із ПДВ.

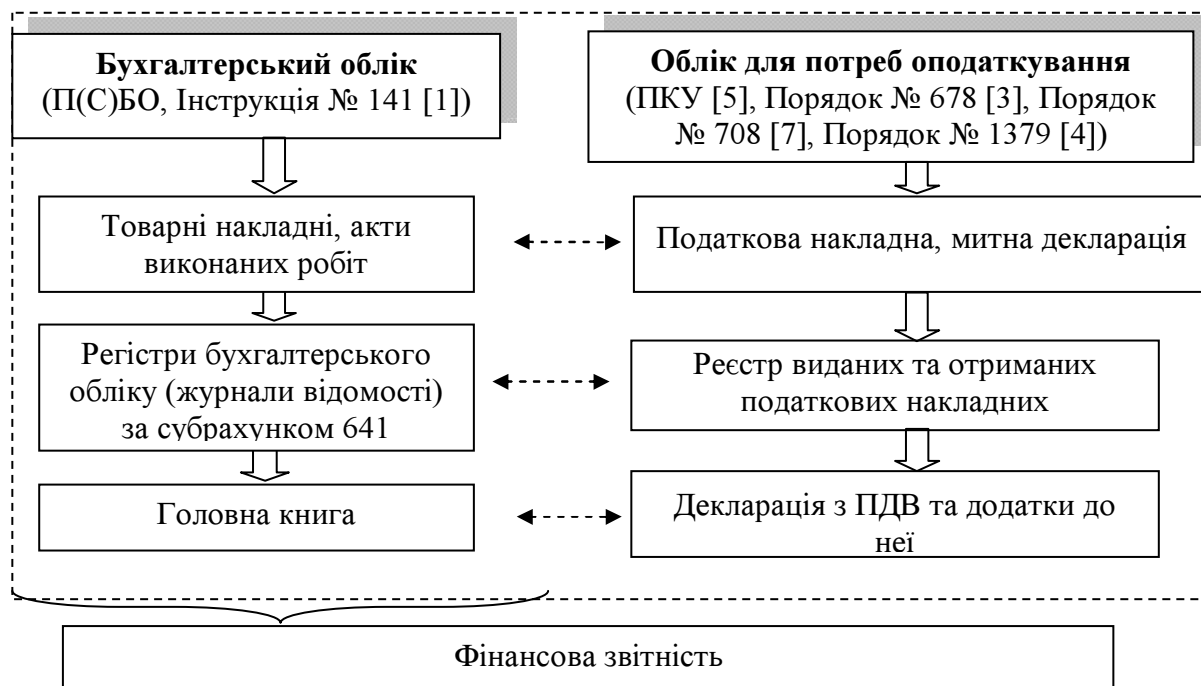

Рис. 2. Пропонована схема моделі бухгалтерського обліку та обліку для потреб оподаткування ПДВ

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, ПДВ, займаючи одне з головних місць у наповненні бюджету України, не позбавлений методичних недоліків його справляння і залишається найбільш проблемним з усіх податків країни. Відсутність єдиного підходу законодавця щодо регламентації відображення ПДВ в обліку зумовлює

розбіжності в результатах обчислення ПДВ у різних підсистемах обліку, що значно ускладнює практичну роботу бухгалтерів підприємств та сприяє вимушеним порушенням законодавчих норм працівниками бухгалтерій. В економічній літературі такий підхід в обліку ПДВ дістав назву паралельної (автономної) моделі обліку, відповідно до якого, порядок бухгалтерського обліку на рахунку 641 (ПДВ) не впливає на показники декларації з ПДВ.

Дослідивши причини незбігів оборотів за субрахунком 641 (ПДВ) з даними Реєстру виданих та отриманих податкових накладних, з'ясовано, що такі відхилення можуть мати систематичний характер. При цьому недоліки інструктивних положень щодо методики відображення в обліку ПДВ можливо й доцільно ліквідовувати на рівні підприємства шляхом закріплення дій бухгалтера, що мають суперечливий і нерегульований характер, у Наказі про облікову політику підприємства. Для досягнення взаємоузгодженості та зіставності інформаційних показників різних підсистем обліку ПДВ, запропоновано такі відхилення своєчасно виявляти і, за потреби, оформляти бухгалтерськими довідками та реєструвати у запропонованій Зведеній відомості порівняння інформаційних складових ПДВ. Висловлені пропозиції дають можливість досягти взаємоузгодженості між двома обліковими підсистемами в частині відображення ПДВ та формування звітності, вчасно аналізувати господарські операції, що зумовлюють розбіжності, та приймати відповідні рішення, тобто одержувати оперативну, достовірну, зрозумілу інформацію щодо управління розрахунками з ПДВ.

Список літератури

1. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість : затв. наказом Міністерства фінансів України від 01.07.1997 р. № 141 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Малишкін О. І. ПДВ в системах податкового і фінансового обліку: аспекти взаємодії / О. І. Малишкін // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 11. – С. 27–41.
3. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : наказ Міністерства доходів і зборів України від 11 грудня 2013 р. № 678 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dtkt.com.ua/show/2cid010496.html>
4. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної : наказ Міністерства фінансів України від 11 листопада 2011 р. № 1379 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1333-11>
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р., № 2755-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
6. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із застосуванням законодавства про податки / Оглядовий лист Вищого господарського суду України від 23.11.2001 р. № 01-8/1274 [Електронний

ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1271600-01>

7. Про затвердження форми реєстру виданих та отриманих податкових накладних та порядку його ведення : наказ Міністерства України від 25.11.13 № 708 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minrd.gov.ua>

8. Плахтій Т. Ф. Облік та аудит розрахунків за податками на сільськогосподарських підприємствах: теорія, методика та практика : монографія / Т. Ф. Плахтій. – Вінниця. – 224 с.

9. Тулуш Л. Д. Функціонування податку на додану вартість у сфері агропромислового виробництва : монографія / Л. Д. Тулуш, О. Т. Прокопчук. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 280 с.

Рассмотрены особенности учета НДС на основе исследования его нормативно-правового регулирования. Выяснено, что результаты отражения НДС в различных подсистемах учета характеризуются различиями, а порядок бухгалтерского учета операций на субсчете 641 (НДС) не влияет на показатели декларации по НДС. Приведены причины таких несовпадений и отсутствия взаимосвязи и согласованности. Высказаны предложения, позволяющие своевременно выявлять различия в учете НДС при формировании финансовой отчетности и достичь сопоставимых результатов в отражении НДС по разным нормам регламентации.

Налоговый кодекс Украины, функционирование НДС, бухгалтерский учет, учет для нужд налогообложения, механизм взыскания НДС, налоговая накладная, налоговая декларация, отчетность.

The article highlights the peculiarities of value added tax accounting based on the research of regulatory and legal framework. The results of VAT representation in different accounting subsystems demonstrate the divergence and accounting transactions on the sub-account 641 (VAT) do not have an effect on VAT declaration indices. The author explains the reasons of such divergence and the absence of interference and interconsistency. The proposals to reveal the divergence in VAT accounting when forming financial statements and achieve proportional results in the representation of VAT by different regulation norms have been suggested.

The Tax Code of Ukraine, VAT functioning, accounting, tax accounting, VAT collection mechanism, tax invoice, tax declaration, statements.